

MĚSTSKÝ ÚŘAD KROMĚŘÍŽ

STAVEBNÍ ÚŘAD

Oddělení státní památkové péče
767 01 Kroměříž, Velké náměstí 115

Sp.zn.: 02/062174/2022/Ku
Oprávněná úřední osoba: Ing. Kubíková Jana
Telefon.: 573 321 204
E-mail: jana.kubikova@mestokm.cz

Kroměříž, dne 24.08.2022

Město Kroměříž
Velké náměstí č.p. 115/1
767 01 Kroměříž
v zastoupení

Ing. Simona Prečanová
Odbor regionálního rozvoje
MěÚ Kroměříž
Velké náměstí č.p. 115/1
767 01 Kroměříž

ROZHODNUTÍ

Výroková část:

Městský úřad v Kroměříži, stavební úřad, oddělení státní památkové péče (dále jen „správní orgán“), věcně příslušný dle § 25 odst. 1 a § 29 odst. 2 písm. e) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“), místně příslušný dle § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), na základě žádosti žadatele, kterým je **Město Kroměříž, IČO 00287351, zastoupené Mgr. Jaroslavem Němcem, starostou města, Velké náměstí č.p. 115/1, 767 01 Kroměříž**, kterého zastupuje **Ing. Simona Prečanová, vedoucí odboru regionálního rozvoje Městského úřadu Kroměříž, Velké náměstí č.p. 115/1, 767 01 Kroměříž**, podané dne 15.07.2022 o vydání závazného stanoviska ve věci „Restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého, Masarykovo náměstí, Kroměříž“, na pozemku parc. č. 3078 v katastrálním území Kroměříž, podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči a § 44a odst. 3 zákona o státní památkové péči, v souladu s ust. § 67 správního řádu, vydává toto

z á v a z n é s t a n o v i s k o č. 137/22:

Restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého, Masarykovo náměstí, Kroměříž, na pozemku parc. č. 3078 v katastrálním území Kroměříž, jenž je nemovitou kulturní památkou evidovanou v ÚSKP ČR pod rejstř. č. 35733 / 7-6009 (datování: 1724, celková výška cca 345 cm, z toho socha 200 cm), dle předloženého restaurátorského průzkumu a záměru „Socha sv. Jana Nepomuckého, Rej. č. kulturní památky 35733/7-6009, Masarykovo náměstí v Kroměříži“, který vypracoval: Ak. soch. René Tikal, Stochovská 148/24, 161 00 Praha 6, datum: 10.06.2022, *navrženy jsou následující práce a materiály:*

- *očištění od prachových depozitů (regulovaná vodní pára),*
- *předzpevnění organokřemičitým prostředkem,*
- *dočištění mikropískováním v kombinaci s užitím čistících past,*
- *sádrovcové krusty by měly být snímány mechanicky mikrodlatky, skalpely a zábaly z hydrogenuhličitanu amonného,*
- *vyjmutí zkorodované armatury a její nahrazení z nekorodující oceli,*
- *injektáž prasklin a trhlin v kameni,*
- *nahrazení uvolněných a dožilých mladších doplňků minerálním tmelem – strukturou a barevností přizpůsobeným okolní originální hmotě,*

- *lokální odsolení spodních partií zábaly destilované vody v nosiči (buničina+kaolín+písek),*
- *demontáž zaklopeného mramorového stupně, revize základu a zpětné osazení; uvolnění zkorodovaných železných kramlí z pouzder, vyjmutí, odřezání, žárové pozinkování, nátěr syntetickou barvou na železo (Hammerite) a vložení na původní místo,*
- *vyjmutí zkorodované a deformované svatozáře a její nahrazení novou – kopií stávající s pozlacením plátkovým zlatem; osazena bude do původních otvorů,*
- *odřezání mřížky niky na podstavci a přetření kovářskou černí,*
- *zlacení na kameni nebude obnovováno, navrženo je pouze lokální doplnění na korpusu Ukřižovaného Krista větrovým plátkovým zlatem; ve výčtu materiálů uvedena i imitace zlacení*
- *lokální hydrofobizace na vodorovných partiích, včetně preventivního ošetření proti biovegetaci (Funcosil SNL a Remmers BFA),*

je

přípustné

a pro navrhovaný restaurátorský zásah na soše, přičemž se jedná o umělecké dílo z kamene bez polychromie, ve smyslu § 14 odst. 8 zákona o státní památkové péči, se vlastníkově stanovují dle § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči a dle ust. § 10 odst. 3 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči, tyto podmínky:

1. Vlastník oznámí správnímu orgánu termín zahájení restaurátorských prací v minimálně týdenním předstihu.
2. Bude zpracován návrh nové svatozáře vycházející z doložené historické fotodokumentace (tvar, rozměr, materiál, způsob uchycení), který bude předložen k vydání závazného stanoviska.
3. Bude vyhotovena závěrečná restaurátorská zpráva v souladu s § 10 odst. 4 vyhl. č. 66/1988 Sb., v platném znění, která bude předána NPU ÚOP v Kroměříži v termínu do jednoho měsíce po dokončení restaurátorských prací.

Účastník řízení: Město Kroměříž, IČO 00287351, zastoupené Mgr. Jaroslavem Němcem, starostou města, Velké náměstí č.p. 115/1, 767 01 Kroměříž, které na základě plné moci zastupuje Ing. Simona Prečanová, vedoucí odboru regionálního rozvoje Městského úřadu Kroměříž, Velké náměstí č.p. 115/1, 767 01 Kroměříž.

Odůvodnění:

Socha sv. Jana Nepomuckého, Masarykovo náměstí, Kroměříž, na pozemku parc. č. 3078 v katastrálním území Kroměříž, je součástí areálu kostela sv. Jana Křtitele, který je nemovitou kulturní památkou evidovanou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstř. č. 35733 / 7-6009. Současně se nachází v Městské památkové rezervaci Kroměříž, prohlášené Výnosem Ministerstva kultury ČSR ze dne 8.9.1978, č.j.15869/78-VI/1. Z uvedeného důvodu se na předmětnou akci v plné míře vztahují podmínky zákona o státní památkové péči.

Dnem podání žádosti bylo v předmětné věci zahájeno správní řízení vedené pod spis. zn. 02/062174/2022/Ku. Předložený návrh obsahuje popis památky a jejího aktuálního stavu, nálezovou zprávu a vyhodnocení průzkumu a restaurátorský záměr s předpokládanými technologickými prostředky. Součástí je také protokol o stanovení obsahu vodorozpustných solí z odebraného vzorku předmětné sochy, datum: 17.05.2022 a zákresy poškození do fotografie (s vyznačením prasklin, sádrovcových krust a druhotných doplňků). Bližší popis navrhovaných postupů a použitých materiálů je uveden ve výrokové části rozhodnutí.

Správnímu orgánu jsou známy všechny podstatné skutečnosti a žádost poskytuje dostatečný podklad pro posouzení, proto bylo upuštěno od ústního jednání spojeného s místním šetřením. Předchozí restaurátorský zásah na soše proběhl v roce 1998, na základě závazného stanoviska OkÚ Kroměříž, oddělení kultury-státní památkové péče referátu regionálního rozvoje, ze dne 17.06.1998, práce provedl akad. soch. Radomír Vavruša.

Aktuálně provedený průzkum prokázal několik typů poškození. Dle nálezoové zprávy /citace/: „se na soše nalézají rozsáhlé plochy pokryté tmavými vrstvami. Na podmodelovaných partiích jsou viditelné krystaly sádrovcových krust. V ploše sochy jsou čitelné praskliny a trhliny, především v partiích doplňovaných, a to na rozhraní tmelů a kamene. V těchto místech dochází k zatékání dešťové vody, která může v kombinaci s mrazovými cykly způsobit další poškození.

Z chemicko-technologického průzkumu vyplynulo, že především v části podstavce se nalézají vyšší hodnoty vodorozpustných solí, které způsobují degradaci originální hmoty a její úbytek. Poškození podstavce je pravděpodobně způsobeno kombinací několika příčin. K erozi povrchu pravděpodobně dochází vyplavováním jílovitého tmelu pískovce, další vliv na poškození mají pravděpodobně i historické zásahy především louhováním, nebo v zimních měsících solením. Tmavé vrstvy uzavírají vlhkost pod povrchem kamene a v kombinaci s mrazovými cykly a zasolením způsobují oddělování povrchových vrstev památky především v části podstavce. Poškozený je také obíhající mramorový stupeň, kde chybí části profilace a jsou patrné praskliny v oblasti zkorodovaných kramlí a sekundárních doplňků.

V minulosti došlo také k opravám spár, které jsou dnes v některých partiích uvolněné a vypadané. Na soše a podstavci jsou druhotně osazeny kovové prvky, jako je svatozář světce a v soklové středové části ozdobná kovová mříž.“

Správní orgán si opatřením ze dne 19.07.2022 k předloženému návrhu vyžádal písemné vyjádření NPÚ ÚOP v Kroměříži (v souladu s ust. § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči). Toto vyjádření bylo vydáno pod č.j. NPU-373/59984/2022 dne 26.07.2022, doručeno Městskému úřadu Kroměříž bylo dne 27.07.2022. NPÚ ÚOP v Kroměříži ve vyjádření konstatuje, že posuzované práce budou v souladu se zájmem ochrany ve vyjádření uvedených kulturněhistorických hodnot, budou-li splněny následující podmínky:

1. Bude-li zhotovena nová svatozář, je třeba, aby její podoba vycházela z historických fotografií. Před realizací bude podoba svatozáře odsouhlasena zástupci odborné organizace.
2. V případě jakéhokoliv nálezu, který se objeví v průběhu restaurování a který by měl vliv na změnu postupu restaurování, bude bezprostředně svolán kontrolní den za účasti obou složek státní památkové péče, zástupce vlastníka a restaurátora.
3. Po ukončení restaurátorských/konzervátorských prací bude v rámci předávacího řízení zástupci NPÚ ÚOP v Kroměříži, nejpozději však do měsíce po ukončení prací, odevzdán jeden exemplář závěrečné restaurátorské zprávy, a to minimálně v rozsahu a struktuře dané Vyhláškou č. 66/1988 Sb.

Podmínky jsou zdůvodněny následovně /citace/:

„Předložený restaurátorský záměr navrhuje koncept, technologii i materiály běžně užívané v rámci restaurování uměleckých děl obdobné povahy, které jsou státní památkovou péčí akceptovatelné. Z předloženého vyhodnocení laboratorní analýzy lze vyvodit mírné zasolení ve spodní části. Sírany se pohybují ve zvýšeném stupni zasolení, dusičnany byly vyhodnoceny v hladině velmi vysoké (za předpokladu, že číselná hodnota uvedená v tabulce je s překlepem - s nulou za desetinou čárkou navíc – uvedená hodnota 0,036 – je mimo detekci míry zasolení – tato hodnota by byla naprosto zanedbatelná, předpokládáme, že správná hodnota je 0,36, jestliže byla zařazena do tabulky s vysokou mírou zasolení). Je-li míra zasolení v zařazení dle tabulky, je možné aplikovat odsolovací procesy. Doporučujeme ale zrevidovat základ, aby nedošlo aplikací odsolovacích cyklů k nežádoucí migraci solí z hmoty kamene na jeho povrch a tím k výskytu nežádoucích výkvětů a doporučujeme

kontrolní měření po aplikaci jednoho cyklu.

Restaurátor navrhuje neobnovovat zlacení částí, na nichž jsou nyní patrné fragmenty zlacení. Z pohledu památkové péče jsou akceptovatelné oba koncepty, a to jak zlacení obnovit a prezentovat tak novější úsek dějin s estetikou přirozeného kamene spolu se zlacenými určitými prvky, tak koncept estetiky přirozeného kamene bez zlacení. Ani jedna z variant nevychází z původního/originálního konceptu polychromie/monochromie sochařských děl. Zlacení bylo vždy v minulosti (baroko, polovina 19. století) ve spojitosti s monochromní, či barevnou povrchovou úpravou kamenného materiálu. Až konec devatenáctého století propagoval romantizující tendence vizuálního uplatnění přirozeného kamenného materiálu. Zůstanou-li na soše fragmenty zlacení tak, jak se zachovaly a při minulých restaurování obnovovaly a budou-li pouze opticky doretušovány tak, aby nebylo zlacení prvoplánově vizuálně dominantní, pak je tento přístup z pohledu státní památkové péče za současného stavu poznání nejvhodnějším možným řešením, které reflektuje vývoj vizuální estetiky sochařských děl.

V záměru se taktéž předpokládá zhotovení nové svatozáře. Nebude-li možné stávající svatozář srovnat a znovu použít, je její výměna možná, za předpokladu, že nová svatozář bude tvarově a rozměrově vycházet z historických fotografií (stávající svatozář je z roku 1998, viz Vavruša Radomír, Restaurátorská zpráva, datace 5. 8. 1998) (podmínka č. 1). Palmeta nebyla doposud dohledána, takže není zřejmé, zda byla součástí památky, nebo ne. V souladu se záměrem bude palmeta zhotovena pouze v případě, že se nalezne její věrohodná předloha, obdobně i kovová mřížka niky podstavce.

Jelikož je restaurování živým procesem a nelze předem poznat veškeré skutečnosti, které jej mohou ovlivnit, stanovujeme podmínku č. 2 o nutném svolání kontrolního dne, popřípadě konzultačního setkání v případě, že se vyskytnou skutečnosti, které nebyly poznány v rámci průzkumu k přípravě restaurátorského záměru.

Po dokončení restaurování je třeba vypracovat závěrečnou restaurátorskou zprávu. Zpracování restaurátorské zprávy a její uložení v NPÚ je nezbytné jak pro kontrolu úspěšnosti zásahu v průběhu času, tak i pro další péči o dotčenou památku. Požadavek na odevzdání závěrečné restaurátorské zprávy odborné organizaci státní památkové péče má oporu v § 14 odst. 9 zákona č. 20/1987 o státní památkové péči a vychází z ust. § 10 odst. 3 písm. C) prováděcí Vyhlášky č. 66/1988 Sb. (podmínka č. 3).

○ *Doporučení:*

Doporučujeme, aby restaurátorská zpráva byla vypracována dle metodického listu NPÚ č. 4/2006 ze dne 4.9. 2006, č.j. NPÚ 302/6662/2006 (viz památkové listy 22/2006).

Dále doporučujeme v rámci restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého zrestaurovat i kovový plůtek za sochou světce.

○ *Charakteristika věci / objektu / území:*

Socha sv. Jana Nepomuckého je nyní součástí areálu kostela sv. Jana Křtitele. Na základě studia historických fotografií je zřejmé, že na stávající místo byla přesunuta v poslední třetině 19. století a v souvislosti s jejím osazením byla vysazena i dvojice lip v její bezprostřední blízkosti. Světec je zobrazen v běžném ikonografickém zpodobení, figura v kontrapostu oděná do kněžského roucha, s biretem na hlavě. V rukou svírá kamenný kříž s Kristem, kolem hlavy obíhá svatozář s pěticí hvězd. Tělo Krista, svatozář a dekorativní prvky oděvu nesou fragmenty zlacení.

Socha stojí na profilovaném soklu, který nasedá na mohutný podstavec, složený z několika částí. Středová partie se zrcadlem a nikou v přední straně je po stranách zdobena volutovými křídly. Otvor niky z přední strany je uzavřen zdobenou kovovou mříží - novodobá. Podstavec je oddělen od soklové části vyloženou římsou, která odděluje mohutnou zdobenou soklovou část s konvexně a konkávně profilovanými římsami. Vše nasedá na mramorový stupeň s jednoduchým profilem, který je dnes zapuštěn do terénu.

Na objektu se vyskytují tři druhy kamene – samotná figura je z jemnozrnného, kvalitního pískovce z lokality Maletín, podstavec pravděpodobně místní provenience a mramorový stupeň s velkou pravděpodobností z Cetechovic a souvisí s druhotným osazením sochy na stávající místo.

○ *Současný stav poznání dotčených chráněných kulturně-historických hodnot:*

Mezi chráněné památkové hodnoty patří nejen hmotná podstata, ale i detaily architektonických a dekoračních prvků, ikonografie a případné zbytky historické polychromie. Socha sv. Jana Nepomuckého je dílem uměleckým v kameni bez polychromie.“

Na základě podmínky č. 1 vyjádření NPÚ ÚOP v Kroměříži vyzval správní orgán opatřením ze dne 03.08.2022 žadatele k doplnění žádosti, a to o návrh nové svatozáře doložený historickou fotodokumentací. Současně byl účastník řízení seznámen s obsahem odborného vyjádření. Dne 17.08.2022 byly správnímu orgánu předloženy dvě starší fotografie sochy sv. Jana Nepomuckého, jedna z doby cca 40 až 50 let po přesunu sochy na stávající místo, kde je svatozář s hvězdami v jemnějším provedení. Do protokolu správnímu orgánu žadatel uvedl, že návrh nové svatozáře (velikost, charakter, materiál, způsob uchycení) bude předložen k vydání závazného stanoviska.

Správní orgán, ve smyslu ust. § 29 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči, vykonává dozor při obnově kulturních památek z hlediska státní památkové péče. Z důvodu naplnění tohoto zákonného ustanovení je vyžadováno v bodě 1) výroku tohoto závazného stanoviska, aby vlastník oznámil správnímu orgánu započetí prací v minimálně týdenním předstihu.

Vypořádání podmínek písemného vyjádření NPÚ ÚOP v Kroměříži ze dne 26.07.2022:

Ad1) Podmínka byla zohledněna v bodě 2 výrokové části rozhodnutí. Před realizací svatozáře musí být její návrh předložen k vydání závazného stanoviska památkové péče.

Ad2) Uvedená podmínka odborného vyjádření do výroku tohoto rozhodnutí zahrnuta nebyla, a to vzhledem k tomu, že povinnost informovat o všech nových skutečnostech správní orgán vyplývá vlastníku přímo ze zákona o státní památkové péči.

Ad3) Podmínka byla zohledněna v bodě 3 výrokové části rozhodnutí.

Vzhledem k zájmům státní památkové péče na předmětné kulturní památce, po posouzení žádosti a předloženého návrhu, na základě všech shromážděných poznatků, na základě odborného vyjádření Národního památkového ústavu, územní odborné pracoviště v Kroměříži, dle § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči, bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí.

Poučení o odvolání:

Proti tomuto rozhodnutí je možno podle ust. § 81 odst. 1, § 83 a § 86 odst. 1 správního řádu podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho oznámení k Odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Zlínského kraje podáním u zdejšího správního orgánu.

V odvolání se uvede, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo. Odvoláním lze napadnout výrokovou část rozhodnutí, jednotlivý výrok nebo jeho vedlejší ustanovení. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřipustné.

Odvolání se podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je správní orgán na náklady účastníka.

otisk úředního razítka

Ing. Hana Kubáčková
vedoucí stavebního úřadu
Městského úřadu Kroměříž

(opatřeno elektronickým podpisem)

Obdrží:

Městský úřad Kroměříž, Odbor regionálního rozvoje, IDDS: bg2bfur
sídlo: Velké náměstí č.p. 115/1, 767 01 Kroměříž 1

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Kroměříži, IDDS: 2cy8h6t
sídlo: Riegrovo náměstí č.p. 3228/22, 767 01 Kroměříž 1